Euroopan parlamentti
2024-2029

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2025/2095(INI)

3.6.2025

MIETINTÖLUONNOS

uuden EU:n köyhyyden vastaisen strategian laatimisesta
(2025/2095(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: João Oliveira

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 8

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

uuden EU:n köyhyyden vastaisen strategian laatimisesta
(2025/2095(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,

– ottaa huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sitä koskevan toimintasuunnitelman, sen vuodelle 2030 asetetut yleistavoitteet ja EU:n sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun,

– ottaa huomioon 8. toukokuuta 2021 annetun Porton julistuksen, vuoden 2023 Porton sosiaalifoorumin yhteydessä uudistetut sitoumukset ja 16. huhtikuuta 2024 annetun La Hulpen julistuksen,

– ottaa huomioon New Yorkissa syyskuussa 2015 hyväksyttyyn kestävän kehityksen toimintaohjelmaan Agenda 2030 sisältyvät kestävän kehityksen tavoitteet,

– ottaa huomioon New Yorkissa 20. marraskuuta 1989 hyväksytyn YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksista,

– ottaa huomioon New Yorkissa 16. joulukuuta 1966 hyväksytyn taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen,

– ottaa huomioon Torinossa vuonna 1961 hyväksytyn Euroopan sosiaalisen peruskirjan,

– ottaa huomioon New Yorkissa 13. joulukuuta 2006 hyväksytyn YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista,

– ottaa huomioon 18. joulukuuta 2019 annetun YK:n päätöslauselman lapsen oikeuksista,

– ottaa huomioon vanhempien ja omaistaan hoitavien työ- ja yksityiselämän tasapainottamisesta 20. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1158,

– ottaa huomioon 20. helmikuuta 2013 annetun komission suosituksen 2013/112/EU ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”,

– ottaa huomioon 22. toukokuuta 2019 annetun neuvoston suosituksen laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä,

– ottaa huomioon 21. tammikuuta 2021 antamansa päätöslauselman mahdollisuudesta kunnolliseen ja kohtuuhintaiseen asumiseen kaikille,

– ottaa huomioon 10. helmikuuta 2021 antamansa päätöslauselman epätasa-arvoisuuden ja erityisesti työssäkäyvien köyhyyden vähentämisestä,

– ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2021 antamansa päätöslauselman eurooppalaisesta lapsitakuusta,

– ottaa huomioon 21. marraskuuta 2023 antamansa päätöslauselman eriarvoisuuden vähentämisestä ja sosiaalisen osallisuuden edistämisestä kriisiaikoina lasten ja heidän perheidensä osalta,

– ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia”,

– ottaa huomioon eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta 14. kesäkuuta 2021 annetun neuvoston suosituksen (EU) 2021/1004,

– ottaa huomioon 7. kesäkuuta 2023 annetun komission tiedonannon kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen,

– ottaa huomioon 5. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025”,

– ottaa huomioon 7. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva EU:n strategiakehys”,

– ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030”,

– ottaa huomioon 30. tammikuuta 2023 annetun neuvoston suosituksen riittävästä vähimmäistoimeentulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi,

– ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2025 päivätyn alueiden komitean lausuntoluonnoksen köyhyyden vastaisesta Euroopan unionin strategiasta,

– ottaa huomioon äärimmäistä köyhyyttä ja ihmisoikeuksia käsittelevän YK:n erityisraportoijan asiaan liittyvät raportit,

– ottaa huomioon Euroopan köyhyyden vastaisen verkoston raportin (2025) ”Towards the Eradication of Poverty”,

– ottaa huomioon ATD Fourth Worldin raportin (2025) ”Paving the Way towards an EU Anti-Poverty Strategy!”,

– ottaa huomioon Social Platformin raportit (2025) ”EU Anti-Poverty Strategy” ja ”A post-2027 Multiannual Financial Framework for Social Europe”,

– ottaa huomioon Eurochildin raportin (2022) ”(In)visible children – Eurochild 2022 report on children in need across Europe”,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon,

– ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön (A10-

0000/2025),

A. katsoo, että köyhyys on ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien loukkaus ja että köyhyyden poistaminen edellyttää välttämättä varallisuuden oikeudenmukaisempaa jakautumista sekä politiikkatoimia, joilla taataan poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien jakamaton ja yleismaailmallinen luonne;

Laaditaan köyhyyden poistamiseen tähtäävä strategia

1. kehottaa komissiota esittämään köyhyyden vastaisen strategian, jäljempänä ’strategia’, jonka suuntaviivoihin ja yleistavoitteisiin kuuluvat seuraavat:

   a) köyhyys tunnustetaan tilanteeksi, joka merkitsee ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien loukkausta;
   b) vahvistetaan tavoite, että köyhyys on poistettava kiireellisesti ja viimeistään vuoteen 2035 mennessä;
   c) toimet tämän tavoitteen saavuttamiseksi sovitetaan asianmukaisesti yhteen EU:n ja jäsenvaltioiden välillä sekä alueiden kanssa toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen;
   d) köyhyyden vastaiset politiikkatoimet ja toimenpiteet sekä tavoite köyhyyden poistamisesta otetaan kattavasti ja yhdennetysti huomioon monialaisena kriteerinä alakohtaisissa toimintapolitiikoissa;
   e) köyhyydessä elävät henkilöt osallistuvat asianmukaisesti, vaikuttavasti ja avoimesti heille suunnattujen politiikkatoimien määrittelyyn, toteuttamiseen ja arviointiin;

Edistetään varallisuuden oikeudenmukaisempaa jakautumista

2. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan täystyöllisyyden tavoitteen talous- ja sosiaalipolitiikan ohjenuoraksi;

3. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään politiikkatoimia, joilla pyritään suojelemaan ja edistämään työelämän oikeuksia ja laadukkaiden työpaikkojen luomista, mihin kuuluvat vakaat työsuhteet, oikeudenmukaiset palkat, ihmisarvoiset ja turvatut työolot sekä oikeus sosiaaliturvaan;

4. suosittaa komissiolle ja jäsenvaltioille, että ne selvittäisivät mahdollisuutta luoda väline, jolla torjutaan köyhyyttä toteuttamalla kaikkien oikeus työhön ja täystyöllisyyden tavoite ja joka on ensisijaisesti suunnattu työttömyyden ja vajaatyöllisyyden torjumiseen;

5. pyytää komissiota esittämään aloitteen riittävästä vähimmäistoimeentulosta, jolla taataan aktiivinen sosiaalinen osallisuus ja työelämään osallistuminen ja edistetään köyhyyden poistamista jäsenvaltioiden toimivaltuuksia, sosiaaliturvajärjestelmien kansallisia erityispiirteitä ja toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen;

Taataan poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien jakamaton ja yleismaailmallinen luonne

6. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita torjumaan köyhyyttä edistämällä politiikkatoimia, joilla turvataan poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien jakamaton ja yleismaailmallinen luonne;

7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kasvattamaan merkittävästi julkisia investointeja politiikkatoimiin, joilla taataan kaikille maksuttomat ja laadukkaat julkiset palvelut, kun otetaan huomioon niiden merkitys köyhyyskierteen katkaisemisessa, erityisesti sellaisissa kysymyksissä kuin koulutus, terveydenhuolto ja sosiaaliturva sekä kaikkien mahdollisuus kunnolliseen asuntoon, veteen ja sanitaatioon, energiaan, liikennepalveluihin sekä kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan;

8. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita edistettäessä asuntopolitiikkaa, jolla turvataan kaikille oikeus asuntoon ja jossa tarkastellaan erityisesti asunnottomien tilannetta; kehottaa komissiota laatimaan suunnitelman kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten asumistarpeiden täyttämiseksi ja myös ottamaan käyttöön erityistä EU:n lisärahoitusta julkisesti tuetun asuntokannan laajentamiseksi ja kunnostamiseksi;

9. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan tuloksellisia toimenpiteitä, joilla tähdätään sama palkka samasta työstä -periaatteen toteuttamiseen, ja torjumaan erityisesti naisiin kohdistuvaa eriarvoisuutta ja syrjintää työmarkkinoilla;

10. kehottaa jäsenvaltioita laatimaan politiikkatoimia, joilla vahvistetaan äitiyteen, isyyteen ja vanhemmuuteen liittyviä oikeuksia edistämällä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, helpottamalla naisten paluuta työelämään raskauden ja äitiysloman jälkeen ja turvaamalla asianmukaiset olosuhteet imetykselle työpaikalla;

11. kehottaa jäsenvaltioita takaamaan, että kaikilla on mahdollisuus äitien, vastasyntyneiden ja lasten julkiseen, saavutettavaan ja laadukkaaseen terveydenhuoltoon;

12. kehottaa jäsenvaltioita lujittamaan julkisia, kaikille tarkoitettuja ja yhteisvastuullisia sosiaaliturvajärjestelmiä, jotta voidaan taata täysimääräinen ja toimiva sosiaaliturva työntekijöille ja eläkeläisille sekä ehkäistä köyhyyttä;

13. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon köyhyyteen liittyvät nk. piiloilmiöt, torjumaan köyhyydessä elävien leimaamista ja käytettävissä olevien sosiaalietuuksien hyödyntämättä jättämistä sekä ottamaan huomioon, että vanhukset, vammaiset henkilöt, yksinhuoltajaperheet, etniset vähemmistöt ja muuttajat ovat ryhmiä, jotka ovat muita enemmän alttiina köyhyydelle ja sosiaaliselle syrjäytymiselle;

14. suosittaa jäsenvaltioille, että ne lisäisivät haavoittuvassa asemassa oleville perheille ja henkilöille tarkoitettua tukea mielenterveyteen ja psykososiaaliseen tukeen liittyvien sosiaalipalvelujen avulla;

Torjutaan köyhyyttä syventämällä demokraattista poliittista osallistumista

15. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita takaamaan asianmukaiset, toimivat ja avoimet mekanismit köyhyydessä elävien poliittiselle osallistumiselle päätöksentekoon sekä heihin vaikuttavien politiikkatoimien täytäntöönpanoon ja arviointiin eri päätöksentekotasoilla;

16. suosittaa, että järjestetään vuotuinen konferenssi, jonka tarkoituksena on arvioida strategian toteuttamista ja joka on kokoonpanoltaan laaja ja monimuotoinen siten, että siihen kuuluu köyhyydessä eläviä henkilöitä;

17. katsoo, että komission olisi vahvistettava välineitä erilaisten köyhyyden torjunnan ja ennaltaehkäisyn parissa toimivien yhteiskunnallisten järjestöjen tukemiseksi;

Varmistetaan eri tahojen toimien asianmukainen yhteensovittaminen ja riittävät talousarviovarat

18. katsoo, että strategian onnistuminen edellyttää myös toimien asianmukaista yhteensovittamista eri päätöksenteko- ja toimintatasojen välillä;

19. katsoo, että EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden tason vastuualueet köyhyyden poistamista koskevan tavoitteen toteuttamiseksi olisi määriteltävä asianmukaisesti toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen;

20. kehottaa komissiota sisällyttämään strategiaan horisontaalisen periaatteen, jossa otetaan huomioon alakohtaisten politiikkatoimien vaikutukset köyhyyteen ja johon sisältyy pakollisena osana vaikutusten ennakkoarvioinnin toteuttaminen;

21. suosittaa, että strategialla olisi vastuuhenkilö Euroopan komission tasolla ja että kukin jäsenvaltio nimeäisi kansallisen koordinaattorin ja laatisi kansallisen toimintasuunnitelman, jonka toteuttamiseen otetaan mukaan paikallis- ja alueviranomaiset sekä köyhyyden torjunnan ja ennaltaehkäisyn parissa toimivat järjestöt;

22. kehottaa lujittamaan seuraavaa monivuotista rahoituskehystä ja parantamaan Euroopan sosiaalirahasto plussan, Euroopan aluekehitysrahaston, vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston käyttöä, jotta voidaan vahvistaa politiikkatoimia, joilla edistetään köyhyyden poistamista;

23. toteaa jälleen, että on tarpeen kiireellisesti lisätä lapsitakuun rahoitusta ja osoittaa siihen vähintään 20 miljardin euron määrärahat; vaatii sisällyttämään nämä määrärahat seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen ESR+:n alalla.

PERUSTELUT

Mietintöluonnoksessa lähestytään köyhyyttä ihmisoikeuksien ja kansojen oikeuksien loukkauksena, ja siinä todetaan, että näitä oikeuksia – poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia – on kunnioitettava kaikilta osin, sillä ne ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä, ja että juuri tämän on oltava köyhyyden vastaisten politiikkatoimien ytimessä.

Köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen ovat osoitus varallisuuden epätasaisesta jakautumisesta, olipa kyse sitten ansiotuloista tai omaisuudesta.

Köyhyyden monitekijäinen alkuperä ja moniulotteinen ilmentymistapa edellyttävät politiikkatoimia, joilla tähdätään sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja vältetään kärjistämästä eriarvoisuutta. Köyhyyden tehokas torjunta edellyttää yhdennettyä lähestymistapaa, jolla puututaan kokonaisvaltaisesti köyhyyden juurisyihin toimintapolitiikoilla, joilla ei lokeroida tai segmentoida köyhyyttä eikä tulkita sitä luonnolliseksi tai vääjäämättömäksi yhteiskunnalliseksi ilmiöksi.

Vuonna 2024 köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa EU:ssa oli 93,3 miljoonaa ihmistä (21,0 prosenttia väestöstä). Köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riski EU:ssa oli naisilla suurempi kuin miehillä (21,9 prosenttia verrattuna 20,0 prosenttiin). EU:n tasolla työtilanne vaikutti voimakkaasti köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riskiin, joka vaihteli palkansaajien 10,9 prosentista työttömien 66,6 prosenttiin. Vuonna 2024 köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa oli 21,9 prosenttia siitä EU:n väestöstä, joka asui kotitalouksissa, joissa oli huollettavia lapsia.

Eräillä aloilla on viime vuosina otettu takapakkia EU:n tasolla: köyhyysvaarassa elävien lasten osuutta kuvaavat indikaattorit heikkenivät, sillä lapsiköyhyys nousi 23,6 prosentista vuonna 2019 24,2 prosenttiin vuonna 2024 ja sosiaalisen suojelun toimien tehokkuus köyhyyden vähentämisessä heikkeni 37,1 prosentista 34,4 prosenttiin jaksolla 2021–2024.

Vuonna 2021 hyväksytyssä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmassa on asetettu suppeaksi tavoitteeksi vähentää vuoteen 2030 mennessä köyhyydessä elävien lukumäärää 15 miljoonalla, joista viisi miljoonaa on lapsia. Vaikka tämä tavoite saavutettaisiinkin, lähes 78 miljoonaa ihmistä, mukaan lukien 15 miljoonaa lasta, olisi EU:ssa tuolloin vielä köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa.

Esittelijän mielestä on sen vuoksi olennaisen tärkeää, että köyhyyden poistaminen asetetaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin tasolla sosiaalisen edistyksen poliittiseksi mittatikuksi, olipa kyse sitten köyhyyden vastaisesta Euroopan unionin strategiasta ja siihen liittyvistä kansallisista toimintasuunnitelmista tai Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tarkistamisesta.

Esittelijä on myös sitä mieltä, että tämä tavoite on otettava kokonaisvaltaisesti huomioon kaikissa alakohtaisissa politiikkatoimissa. On otettava huomioon ne erityisvaikutukset, joita alakohtaisesti tehdyillä päätöksillä voi olla köyhyyteen, ja myös tarve niiden yhteensovittamiseen. Sen vuoksi on tärkeää tehdä ennakkoanalyysi alakohtaisten politiikkatoimien vaikutuksista köyhyyteen.

Tilastotiedot vahvistavat, että työllistymismahdollisuuksilla, oikeudenmukaisilla palkoilla ja sosiaalisilla tulonsiirroilla on merkittävä vaikutus köyhyysriskin vähentämiseen.

Tilastotiedoista käy kuitenkin ilmi myös köyhyydessä elävien työntekijöiden vaikea todellisuus, joka on seurausta matalista palkoista, epävarmoista työsuhteista tai pätkä- tai osa-aikatöistä.

Lisäksi tilastotiedot osoittavat, että köyhyys koskettaa naisia useammin kuin miehiä, mikä johtuu syrjinnästä ja eriarvoisuudesta miehiin nähden, kuten esimerkiksi suuremmista vaikeuksista työllistyä, palkkaeroista, työn pienemmästä intensiteetistä, tyypillisesti lyhyemmistä työurista, eläkkeiden ja sosiaalietuuksien määrässä olevista eroista, hoivavastuiden ja kotitöiden epätasaisesta jakautumisesta sekä vaikeuksista saada erityisterveydenhuollon palveluja.

Esittelijä pitää välttämättömänä, että komissio ja jäsenvaltiot ottavat strategian pohjalta täystyöllisyyden tavoitteen talous- ja sosiaalipolitiikan ohjenuoraksi.

Tällä alalla olisi edistettävä ja tuettava työn laadun ja työolojen parantamiseen tähtääviä politiikkatoimia, selvitettävä sellaisen välineen perustamista, jolla torjutaan köyhyyttä toteuttamalla kaikkien oikeus työhön ja täystyöllisyyden tavoite, ja esitettävä neuvoston suosituksen jatkotoimena aloite riittävästä vähimmäistoimeentulosta, jolla taataan aktiivinen sosiaalinen osallisuus ja työelämään osallistuminen ja edistetään köyhyyden poistamista.

Jotta voidaan taata täysimääräinen ja toimiva sosiaaliturva työntekijöille ja ehkäistä köyhyyttä, jäsenvaltioiden olisi lujitettava julkisia, kaikille tarkoitettuja ja yhteisvastuullisia sosiaaliturvajärjestelmiä.

Niin komission kuin jäsenvaltioidenkin olisi toteutettava tuloksellisia toimenpiteitä, joilla tähdätään sama palkka samasta työstä -periaatteen toteuttamiseen, ja torjuttava erityisesti naisiin kohdistuvaa eriarvoisuutta ja syrjintää työmarkkinoilla.

Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että kaikille taataan mahdollisuus äitien, vastasyntyneiden ja lasten julkiseen, saavutettavaan ja laadukkaaseen terveydenhuoltoon, ja myös laadittava politiikkatoimia, joilla vahvistetaan äitiyteen, isyyteen ja vanhemmuuteen liittyviä oikeuksia edistämällä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista, helpottamalla naisten paluuta työelämään raskauden ja äitiysloman jälkeen ja turvaamalla asianmukaiset olosuhteet imetykselle työpaikalla.

On niin ikään otettava huomioon, että vanhukset, vammaiset henkilöt, yksinhuoltajaperheet, etniset vähemmistöt ja muuttajat ovat ryhmiä, jotka ovat muita enemmän alttiina köyhyydelle ja sosiaaliselle syrjäytymiselle, ja että muuttajalapset ovat yliedustettuina köyhyysvaarassa olevassa ryhmässä, minkä vuoksi heidän erityistilanteensa on otettava huomioon köyhyyden torjumiseen ja ehkäisemiseen tähtäävissä toimenpiteissä.

Lapsiköyhyys on seurausta perheiden köyhyydestä, ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan puuttuminen johtaa köyhyyden pitkittymiseen elinkaaren aikana (ensin lapsuudessa, sitten työssä ja lopuksi eläkkeellä) ja lisää todennäköisyyttä köyhyyden ylisukupolvistumisesta.

Neuvosto antoi 14. kesäkuuta 2021 suosituksen lapsitakuusta tavoitteenaan taata, että avun tarpeessa olevat lapset saavat keskeisiä palveluja, kuten maksuttomia

varhaiskasvatuspalveluja, maksutonta koulutusta (mukaan lukien täydentävä toiminta kouluissa ja vähintään yksi terveellinen ateria jokaisena koulupäivänä), maksutonta terveydenhuoltoa, terveellistä ravintoa ja riittävän asunnon.

Tähän merkittävään panostukseen lapsiköyhyyden torjumiseksi EU:ssa olisi esittelijän mielestä liitettävä vähintään 20 miljardin euron suuruiset erityiset talousarviomäärärahat seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä, jossa luodaan EU:n talousarvioon perustuvat taloudelliset tukivälineet lapsitakuuta koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia varten.

Toinen huolenaihe, joka on otettava huomioon, on köyhyydessä elävien leimaamisen ja syrjinnän torjuminen.

Ei ole lainkaan harvinaista, että köyhyyden torjumisen esteeksi muodostuvat poliittiset toimintamallit, joilla leimataan ja syrjitään köyhyydessä eläviä. Köyhyydessä eläviä osoitetaan sormella siksi, että heidän väitetään saavan erioikeuksia ja etuuksia, jotka muilta kansalaisilta on muka evätty. Erityiset köyhyyden eri muotojen vastaiset toimintapolitiikat ja toimenpiteet nostetaan usein tikunnokkaan oletettuna todisteena erioikeudesta, joka väitetysti hyödyttää köyhyydessä eläviä.

Toisinaan taas nimenomaan ratkaisut köyhyyden torjumiseksi johtavat köyhyydessä elävien leimaamiseen. Esimerkkinä tästä on usein tapahtuva köyhyydessä elävien gettoutuminen sosiaalisen asuntotuotannon alueille, jotka jo kaupunkien maankäytön suunnittelun ja organisoinnin kannalta edesauttavat heidän sosiaalista syrjäytymistään.

Laadittavaan EU:n köyhyyden vastaiseen strategiaan on sisällytettävä toimenpiteitä, joilla pyritään torjumaan köyhyydessä elävien leimaamista ja syrjintää ja takaamaan, että köyhyyden torjunnan tavoitteena on integroida heidät yhteiskuntaan, käsittelemällä köyhyyteen liittyviä nk. piiloilmiöitä ja käytettävissä olevien sosiaalietuuksien hyödyntämättä jättämistä.

Köyhyyden torjunnan perustaksi on otettava sellaisten politiikkatoimien edistäminen, joilla turvataan poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien jakamaton ja yleismaailmallinen luonne. Nämä politiikkatoimet tarjoavat sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen kokonaisvaltaisesti vaikuttavia rakenteellisia ratkaisuja, ja niillä torjutaan köyhyydessä elävien leimaamista ja syrjintää sekä sellaisia virheellisiä lähestymistapoja kuin köyhyyden kriminalisointi. Näitä ratkaisuja on täydennettävä välittömillä tai täsmällisillä tukitoimenpiteillä, jos ne osoittautuvat tarpeellisiksi, jotta voidaan vastata asianmukaisesti muita heikommassa asemassa olevien ryhmien erityistarpeisiin.

Tällä alalla on olennaisen tärkeää turvata julkiset investoinnit politiikkatoimiin, joilla taataan kaikille maksuttomat ja laadukkaat julkiset palvelut, kun otetaan huomioon niiden merkitys köyhyyskierteen katkaisemisessa, erityisesti sellaisissa kysymyksissä kuin koulutus, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, vesi ja sanitaatio sekä kaikkien mahdollisuus kunnolliseen asuntoon, energiaan, liikennepalveluihin, ravintoon sekä kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan.

Komission olisi tällä alalla tuettava jäsenvaltioita edistettäessä asuntopolitiikkaa, jolla turvataan kaikille oikeus asuntoon siten, että tarkastellaan erityisiä toimenpiteitä asunnottomien tilannetta ajatellen. Komission olisi laadittava suunnitelma, jolla pyritään täyttämään kaikkien EU:n kansalaisten asumistarpeet, ja myös otettava käyttöön erityistä EU:n lisärahoitusta julkisesti tuetun asuntokannan laajentamiseksi ja kunnostamiseksi.

Esittelijä katsoo, että köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä johtuvia psykologisia vaikeuksia ei ole otettu riittävästi huomioon komission mielenterveysstrategiassa ja kansallisissa toimintasuunnitelmissa. Sen vuoksi hän suosittaa jäsenvaltioille erityistoimia tällä alalla.

Kun köyhyys ymmärretään lähtökohtaisesti ihmisoikeuksien loukkaukseksi, on olennaisen tärkeää luoda mekanismeja köyhyydessä elävien osallistumiselle heille suunnattujen politiikkatoimien määrittelyyn, toteuttamiseen ja arviointiin. Näiden mekanismien luomisella on pyrittävä syventämään demokraattista osallistumista, voimaannuttamaan ja emansipoimaan köyhyydessä eläviä sekä saavuttamaan tehokkaampia ja tasapuolisempia tuloksia näistä politiikkatoimista.

Esittelijä katsoo niin ikään, että strategian onnistuminen edellyttää toimien asianmukaista yhteensovittamista eri päätöksenteko- ja toimintatasojen välillä, minkä vuoksi EU:n, jäsenvaltioiden ja alueiden tason vastuualueet köyhyyden poistamista koskevan tavoitteen toteuttamiseksi olisi määriteltävä selkeästi ja asianmukaisesti toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen.

Esittelijä suosittaa, että perustetaan vuotuinen konferenssi, joka arvioi strategian toteuttamista ja joka on kokoonpanoltaan laaja ja monimuotoinen siten, että siihen kuuluu köyhyydessä eläviä henkilöitä.

Lapsitakuusta saatujen myönteisten kokemusten perusteella suositetaan, että strategialla olisi vastuuhenkilö Euroopan komission tasolla ja että kukin jäsenvaltio nimeäisi kansallisen koordinaattorin ja laatisi kansallisen toimintasuunnitelman, jonka toteuttamiseen otetaan mukaan paikallis- ja alueviranomaiset sekä köyhyyden torjunnan ja ennaltaehkäisyn parissa toimivat järjestöt.

EU:n köyhyyden vastaisessa strategiassa olisi tunnustettava erilaisten köyhyyden torjunnan ja ennaltaehkäisyn ja erityisesti köyhyydessä eläville tarjottavan suoran tuen parissa toimivien yhteiskunnallisten järjestöjen toimet ja tuettava niitä.

Seuraavalla monivuotisella rahoituskehyksellä olisi oltava tärkeä rooli vahvistettaessa politiikkatoimia ja sosiaalista tukea, joilla edistetään köyhyyden poistamista, joten siinä olisi lujitettava merkittävästi ja parannettava Euroopan sosiaalirahasto plussan, Euroopan aluekehitysrahaston, vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston käyttöä.